

Reinfeldts nya skatteriktlinjer

På moderatstämman deklarerade Fredrik Reinfeldt två nya riktlinjer för sitt parti och sin regering. "Välfärd före värnskatt", löd det ena. "Sverige ska ha världens lägsta skatter för låginkomsttagare", sa det andra.

De båda positionerna är uppenbart starkt styrande för hur Sveriges statsminister ser på sitt politiska handlande de närmaste åren. Därmed är de viktiga att analysera.

Låt oss ta "Välfärd före värnskatt" först. Tre korta ord som rymmer betydelsefulla an- taganden:

MED "VÄLFÄRD" MENAR här Reinfeldt "vård, skola, omsorg", det vill säga några av de tunga offentliga verksamheterna. De ska få mer skattepengar. Och detta bör, enligt statsministern, vara prioriterat av alliansregeringen som nästa stora uppgift. Högre statsanslag till "vård, skola, omsorg" ger högre välfärd. Tanken på en fristående nationell försäkring för sjukvård, utanför statsbudgeten och med direkt samband avgift/vård, övervägs inte.

EKONOMIN ÄR STATISK. Regeringen har att göra ett val mellan 4,5 miljarder kronor ytterligare till "välfärd" och samma summa för att ta bort "värnskatten" (som egentligen borde kallas "utbildningsskatt"; Helena Rivière, m, har motionerat om detta i riksdagen; det "värn" som skatten ursprungligen motiverades med var det statliga budgetunderskottet; underskottet är borta, men skatten kvar). I den tankevärld som statsministern härmed gör till sin existerar inte dynamiska effekter. En extra skatt på resultatet av utbildning och extra ansträngning saknar negativa effekter i samhället. Den strider heller inte mot moderat värdegrund. Av denna tankevärld följer troligen också att andra skatteåtgärder som skulle behövas för svensk tillväxtkraft, som sänkt bolagsskatt och kapitalskatt, är uteslutna.

FÖRSTÄRKT FORSKNING för Sveriges framtid ligger lågt på statsministerns lista över områden att satsa på. Två stora propositioner väntas under nästa år: om forskning och utveckling i Sverige fram till år 2012 samt om investeringar i infrastruktur. Båda rör statens kärnuppgifter. Såväl forskningen som infrastrukturen har eftersatts på senare år. Sverige eroderar därmed basen för framtida tillväxt och välfärd. I en ny bok, "Tre stora, tre små" (SNS förlag), visar Håkan Gergils och jag att Irland, Danmark och Finland –

tre små länder i vår närhet – nu gör stora satsningar på sin FoU. Statsministrarna har i alla tre länderna tagit personlig ledning i det arbetet, därför att de vet att staten här kan spela en viktig roll för sina länders långsiktiga tillväxtkraft i den globala ekonomin. Men i Sverige har statsministern ingenting att säga om forskningsambitioner, utan deklarerar i stället på sin partistämman "Nu säger vi att det är välfärdens tur". Samma prioritering gjorde Göran Persson.

DEN ANDRA POLICYDEKLARATIONEN från Reinfeldt kom i hans avslutningstal på moderatstämman. Den gällde Sverige som ett skatteparadis för låginkomsttagare. Vem kan vara däremot?

Det gäller att se helheten. Deklarationen om låginkomsttagarnas skatt kommer direkt efter att statsministern har försvarat dagens höga marginalskatt för de välutbildade samt förordat högre skatteutgifter för "välfärd". Innebörden blir därmed att progressionen ska skärpas kraftigt i den svenska skatteskalen. Deltidsarbetande ungdomar i butik kanske helt slipper inkomstskatt. En professor i medicin, en exportsäljare, en dugande ingenjör, en sjuksköterska som vidareutbildar sig, de ska däremot betala hög (ja högre, med tanke på stigande kommunalskatt för vård, skola, omsorg) skatt på marginalen.

Innebörden är att statsministern säger blankt nej till tanken på "Plattskatt" (flat tax) – en och samma, relativt låga, skattesats för alla inkomster. Denna tanke, som jag skrev om i en kolumn i Sunt Förnuft nummer 8 2005, bidrar nu till framgångsrika ekonomier i en rad av våra centraleuropeiska grannar. Men i Sverige vill statsministern gå motsatt väg: högre progression i skatteskalen.

REINFELDTS PARTI gör sannerligen skäl för epitetet "de nya" moderaterna.

Återstår blott frågan vart borgerligt tänkande väljare ska ta vägen.

Hans Bergström

Hans Bergström
docent i statsvetenskap
och fd chefredaktör för Dagens Nyheter

